

Zaaknummer : 01045388
Ons Kenmerk : ODH703346
Datum : 4-10-2023

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 5 oktober 2022 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan de volgende adressen in Numansdorp en is aangevraagd namens Stichting HW Wonen:

- Berkenlaan 1 tot en met 19 (oneven), 2, 6, 12 en 14 tot en met 24 (even);
- Bernhardstraat 57 tot en met 85 (oneven) en 64 tot en met 74 (even);
- Eikenlaan 10 en 12 tot en met 22 (even);
- Hallinxweg 19 tot en met 35 (oneven);
- Kastanjestraat 2 tot en met 12 (even), 1, 7 en 11 tot en met 15 (oneven);
- Seringenstraat 1 tot en met 13 (oneven) en 2 tot en met 18 (even).

De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw, het opzettelijk verstoren van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.1, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2023 tot en met 31 december 2027.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Stichting HW Wonen;
- I. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- II. de aanvraag en de aanvullende documenten van 31 augustus 2023 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- III. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2030.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlagen

- I. Fasering renovatiewerkzaamheden
- II. Aangetroffen nestlocaties van de huismus en de gierzwaluw
- III. Aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen
- IV. Permanente voorzieningen voor de gierzwaluw
- V. Tijdelijke vleermuisvoorzieningen
- VI. Permanente vleermuisvoorzieningen

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Mitigatieplan renovatie Berkenlaan e.o. te Numansdorp' van 11 augustus 2022 en de aanvullende informatie van 31 augustus 2023. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c de uit te voeren werkzaamheden;
 - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk. (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;

- 5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 2 van het rapport 'Mitigatieplan renovatie Berkenlaan e.o. te Numansdorp' van 11 augustus 2022 en de aanvullende informatie van 31 augustus 2023.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, minimaal één maand, voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
 - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

- 9 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de voorziening hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient door de ecologisch deskundige (voorschrift 4) uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van de huismus en de gierzwaluw en in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Bovendien moeten de tijdelijke nestkasten en verblijfplaatsen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te bevinden.

Huisumus

- 10 Het ongeschikt maken van de huismusnesten dient verricht te worden buiten het broedseizoen van de huismus, zijnde van maart tot en met augustus, en buiten koude perioden gedefinieerd als perioden met gedurende drie aanhoudende (nacht)vorst ; en op voorwaarde dat ten minste 2/3e van het totale aantal nesten behouden blijft gedurende de betreffende winterperiode). Indien sprake kan zijn van late vervolglegels (ter beoordeling van deskundige) dient ook de maand september te worden ontzien. Het ongeschikt maken van de bebouwing voor de huismus dient te worden uitgevoerd door het eerst verwijderen van dakpannen en het hierna plaatsen van weringborstels. Dit dient te gebeuren onder begeleiding van en na expliciete vrijgave door een ecologisch deskundige (voorschrift 4). Indien er nesten in gebruik zijn dient het ongeschikt maken plaats te vinden nadat de betreffende exemplaren van de huismus de nestlocatie uit eigen beweging hebben verlaten.
- 11 De werkzaamheden aan de woonblokken waar huismusnesten zijn aangetroffen, woonblok 1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11 en 13, dienen gefaseerd te worden uitgevoerd (zie appendix I). Het volgende woonblok dient pas ongeschikt gemaakt te worden, wanneer het voorgaande woonblok weer toegankelijk en geschikt is gemaakt als nestplaats voor de huismus.

- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- 12 Wanneer in de permanente situatie gebruik gemaakt wordt van vogelschroot, dan dient deze achter de derde rij dakpannen geplaatst te worden zodat de eerste drie rijen dakpannen toegankelijk zijn voor de huismus. De openingen dienen daarbij minimaal 50 centimeter van elkaar te liggen in het geval de nestingen zichtbaar zijn voor de huismus die in de naastliggende nestingang zit. De maatregelen dienen getroffen te worden conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12).
- 13 De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de huismus dient te worden gemonitord door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar nestlocaties van de huismus uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de huismus gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
 - a de effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste jaar na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. Hierbij geldt dat gestart dient te worden in het eerstvolgende broedseizoen na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen;
 - b de resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - I. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (verrekijker etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - II. een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen.
 - c indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren;
 - d Indien de bij c gestelde extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord;
 - e indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen door de huismus kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

Gierzwaluw

- 14 De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de gierzwaluw dient te worden gemonitord door een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar nestlocaties van de gierzwaluw uit het meest recent geldende Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de gierzwaluw gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
 - a de effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste en derde jaar na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. Hierbij geldt dat gestart dient te worden in het eerstvolgende broedseizoen na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen;
 - b de resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - I. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (verrekijker etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - II. een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen.

- c indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren;
- d indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen door de gierzwaluw kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

- 15 Het ongeschikt maken van de zomer- en paarverblijfplaatsen dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober. Het ongeschikt maken van de kraamverblijfplaats dient te worden uitgevoerd buiten de kraamperiode, die loopt van 15 mei tot en met 1 augustus. Het ongeschikt maken dient te gebeuren onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen de exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 10 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft) en deze dienen door de ecologisch deskundige te worden opgenomen in het logboek (voorschrift 2). Als dit door één dag slecht weer wordt onderbroken, dient de periode van vijf aaneengesloten dagen opnieuw te worden gestart. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek (voorschrift 2).
- 16 Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per drie meter, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rugvulling of rondschuim. Het gebruik van purschuim, glaswol of (steiger)netten is niet toegestaan.
- 17 Uiterlijk drie maanden voordat de vier permanente kraamvoorzieningen worden gerealiseerd, dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) te worden voorgelegd. Hierin dient opgenomen te worden waar de permanente voorzieningen exact gerealiseerd worden, welk type vleermuiskast het betreft en op welke hoogte en oriëntatie de voorzieningen geplaatst worden. De permanente alternatieve voorzieningen dienen conform de richtlijnen te worden gerealiseerd zoals gesteld in het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Dit betekent dat deze 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en uit drie of vier lagen dienen te bestaan.
- 18 Het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen dient te gebeuren onder begeleiding van een deskundige op het de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis (voorschrift 4). De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden na een gewenningsperiode waarin zowel de tijdelijke als de permanente verblijfplaatsen gelijktijdig aanwezig en beschikbaar zijn geweest. Voor de gewenningsperiode geldt:
 - voor zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis drie maanden waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen;
 - voor kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis een geheel kraamseizoen welke loopt van 15 mei tot 1 augustus;
 - voor paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zes maanden voorafgaand aan het parseizoen;
 - voor paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis één maand in het parseizoen.

De verwijdering dient begeleid te worden door de ecologisch deskundige (voorschrift 4), die het vrijgeven ook noteert in het ecologisch logboek (voorschrift 2). Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten.

- 19 De effectiviteit van de permanente voorzieningen ter compensatie van de kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis dient te worden gemonitord door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12), en met voldoende waarnemers. Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis gebruik maakt van de aangebrachte permanente voorzieningen. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
- a de effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste, derde en vijfde jaar vanaf het eerste kraamseizoen dat deze volledig beschikbaar zijn (2024). Dit wordt dan het eerste jaar genoemd;
 - b de resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - I. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (batdetector, warmtecamera etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - II. een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen.
 - c indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren;
 - d indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen door de gewone dwergvleermuis, kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen hiervan. Ontheffinghouder dient hiervan binnen één maand mededeling te doen aan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie vs.1).

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 5 oktober 2022 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan de volgende adressen in Numansdorp en is aangevraagd namens Stichting HW Wonen:

- Berkenlaan 1 tot en met 19 (oneven), 2, 6, 12 en 14 tot en met 24 (even);
- Bernhardstraat 57 tot en met 85 (oneven) en 64 tot en met 74 (even);
- Eikenlaan 10 en 12 tot en met 22 (even);
- Hallinxweg 19 tot en met 35 (oneven);
- Kastanjestraat 2 tot en met 12 (even), 1, 7 en 11 tot en met 15 (oneven);
- Seringenstraat 1 tot en met 13 (oneven) en 2 tot en met 18 (even).

De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en gierzwaluw, het opzettelijk verstoren van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.1, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2023 tot en met 31 december 2027.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Quicksan Wet natuurbescherming HW Wonen renovatie en nieuwbouw 2021-2023, Blom Ecologie B.V., rapportnummer: BE/2020/197, 19 mei 2020;
- Huismus-, gierzwaluw- en vleermuisonderzoek aan de Berkenlaan e.o. te Numansdorp, Blom Ecologie B.V., rapportnummer: BE/2020/283, 27 november 2020;
- Mitigatieplan renovatie Berkenlaan e.o. te Numansdorp, Blom Ecologie B.V., rapportnummer: 2022-0056, 11 augustus 2022.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Omdat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 17 juli 2023 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 31 augustus 2023 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Aanvullend onderzoek ecologie Nassaustraart te Numansdorp, Blom Ecologie B.V., rapportnummer: 2021-399, 9 december 2021 (ODH801775);
- Mitigatieplan renovatie Berkenlaan e.o. te Numansdorp, Blom Ecologie B.V., rapportnummer: 2022-0056, 31 augustus 2023 (ODH801776).

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 17 oktober 2022 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus en de gierzwaluw zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus en gierzwaluw te beschadigen, te vernielen of weg te nemen;
- de huismus en gierzwaluw opzettelijk te verstoren.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in appendix IV, onderdeel a bij de Habitatrictlijn. De ruige dwergvleermuis is tevens opgenomen in appendix II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, en één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde zijn; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Beoordeling

Aanvraag

Stichting HW Wonen is voornemens om 83 drielaagse woningen in Numansdorp te renoveren. De woningen zijn verdeeld over vijftien woonblokken.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het van buitenaf isoleren van het dak;
- het vervangen van dakpannen en goten;
- het verwijderen van schoorstenen;
- het opnieuw voegen van gevels;
- het isoleren van gevels en spouwmuren (waar nodig);
- het uitvoeren van schilderwerkzaamheden;
- het gedeeltelijk vervangen van raam- en deurkozijnen;
- het aanbrengen van mechanische ventilatie.

De renovatiewerkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd en staan gepland te starten in september 2023. Het plangebied is opgedeeld in vijftien woningblokken welke in zeven fases gerenoveerd worden. De fasering is weergegeven in appendix I.

- blok 1 en 2: september 2023;
- blok 3 en 4: oktober 2023;
- blok 5 en 6: november 2023;
- blok 7 en 8: december 2023;
- blok 8 tot en met 12: januari 2024;
- blok 13 en 14: februari 2024;
- blok 15: maart 2024.

De werkzaamheden duren naar verwachting tot april 2024, echter is gezien de mogelijke uitloop van de werkzaamheden en de monitoringsverplichting een langere ontheffingsperiode aangehouden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2020 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus, de gierzwaluw en vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus en Gierzwaluw (BIJ12). Het onderzoek naar de aanwezigheid van de ruige dwergvleermuis is conform het Vleermuisprotocol (2017) uitgevoerd. Het onderzoek naar de aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis is niet volledig conform het Vleermuisprotocol (2017) uitgevoerd. Er heeft geen onderzoek naar de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis plaatsgevonden. Echter, door de beperkte grootte en daarmee beperkte warmte-bufferende capaciteit van de huizen is de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen op voorhand uitgesloten. Het is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Huisumus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Onder de eerste rijen dakpannen aan de voor- en achterzijde van de woningen zijn in totaal 27 nestlocaties aanwezig. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix II. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestlocaties verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is in het plangebied aangetroffen. In de kopgevels, achter de kantpannen of boven de hoeksteen van de gevel zijn in totaal 20 nestlocaties aanwezig. Eén nestlocatie is aanwezig in de zijgevel aan de Berkenlaan 8/10. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix II. Met de geplande werkzaamheden gaan deze 21 nestlocaties verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er zijn drie paarverblijfplaatsen van ieder één individu en één kraamverblijfplaats van minimaal vijftien individuen aanwezig. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix III. Van paar- en kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er is één paarverblijfplaats van één individu aanwezig. De exacte locatie is weergegeven in appendix III. Van paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het rapport 'Mitigatieplan renovatie Berkenlaan e.o. te Numansdorp' van 11 augustus 2022 en de aanvullende informatie van 31 augustus 2023. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing buiten het broedseizoen van de huismus en de gierzwaluw en in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en het treffen van compenserende en mitigerende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid', zoals genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, sub 1, van de Wnb en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten', zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3 van de Wnb.

De te renoveren woningen zijn gebouwd in de jaren 50-60 en zijn toe aan onderhoud. Uit een enquête door Stichting HW Wonen blijkt dat 31% van gevraagde bewoners de staat van onderhoud onvoldoende vindt en 14% vindt het onderhoud slecht. Circa 50% van de gevraagde bewoners hebben last van vocht- en tochtproblemen en geven aan dat de isolatie en kozijnen/ramen toe zijn aan onderhoud of vervanging. Door lekkages en slechte isolatie kan door een hoge (lucht)vochtigheid schimmelvorming ontstaan. Vocht uit verwarmde lucht condenseert bij slecht geïsoleerde woningen op koude oppervlakken als ramen, kozijnen en buitenmuren. Deze vochtproblemen kunnen doorslaan naar andere delen van de constructie, bijvoorbeeld de kozijnen waardoor op termijn delen van de kozijnen los kunnen laten. Bewoners kunnen hierdoor last krijgen van kou, tocht, vocht- en schimmelproblemen. Daarnaast ontbreekt de ventilatie in slecht geïsoleerde woningen. Dergelijke problemen leiden tot een slecht binnenklimaat en kunnen leiden tot gezondheidsklachten bij de bewoners. Het is bekend dat vochtige woningen, en de hieraan gerelateerde schimmeligroei het risico verhogen op gezondheidsproblemen zoals astma, luchtwegklachten, luchtweginfecties en allergieën (RIVM 2012 en 2014). Veel vochtproblemen kunnen voorkomen of verholpen worden door een goede thermische isolatie bestaande o.a. uit dakisolatie en het plaatsen van nieuw isolatieglas (RIVM, 2012a). Met de geplande werkzaamheden worden de vocht- en tochtproblematiek verholpen en

wordt het binnenklimaat middels ventilatie en isolatie verbeterd. Hiermee leiden de geplande werkzaamheden tot verbetering van de gezondheid en het welzijn van de bewoners.

In het Klimaatakkoord dat in 2019 werd gepresenteerd kwam naar voren dat het belangrijkste doel het verminderen van CO₂ uitstoot is. Momenteel hebben de te renoveren een energielabel variërend tussen E en G, waardoor er met het handhaven van het binnenklimaat veel CO₂ uitgestoten wordt. Het streven is om de woningen naar minimaal een energielabel B te brengen. Dit zal resulteren in energiezuinigere woningen waarbij minder CO₂ uitstoot op zal treden. Daarmee komt het uitvoeren van de geplande werkzaamheden ook het milieu ten goede.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid en de openbare veiligheid' (*relevant voor de huismus en de gierzwaluw*) en het belang 'volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (*relevant voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis*) voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden omdat het bestaande woningen betreft die gerenoveerd worden. Een alternatief is het handhaven van de woningen in de huidige staat. Hierbij blijven de nestlocaties en verblijfplaatsen van de soorten in eerste instantie intact. Echter is dit in strijd met het landelijke beleid en het klimaatakkoord vanwege de onnodige CO₂ uitstoot, het teruglopende wooncomfort en hoge energiekosten. De overlast die dit geeft voor de bewoners kan uiteindelijk leiden tot leegstand van de woningen, wat op lange termijn zal leiden tot het alsnog ongeschikt raken van de nestlocaties en verblijfplaatsen. Dit is derhalve geen wenselijk alternatief.

Een ander alternatief is inpandige renovatie. Echter zal hiermee niet het gestelde energiedoel behaald worden en gaat het ten kosten van het woonoppervlak. Tevens zijn dan alsnog werkzaamheden benodigd aan de buitenzijde van de woningen zoals het vervangen van kozijnen en glaswerk en het herstel van het voegwerk, waarbij de nestlocaties en verblijfplaatsen mogelijk verloren gaan. Dit is daarmee tevens geen wenselijk alternatief.

Er is geen sprake van een alternatieve planning, omdat met het uitvoeren van de werkzaamheden al rekening wordt gehouden met het broedseizoen van de huismus en de gierzwaluw en de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Tevens worden voorzorgsmaatregelen getroffen tijdens de werkzaamheden om de verstoring van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk te beperken.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Staat van instandhouding

Huisumus

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan 27 nestlocaties verloren. Er zijn geen tijdelijke voorzieningen gerealiseerd. Aangegeven is dat dit niet noodzakelijk wordt geacht omdat enkel in de winterperiode (van september tot eind februari) wordt gewerkt en de permanente voorzieningen voor de huismus voor aanvang van het broedseizoen van 2024 weer beschikbaar zijn. Er wordt echter ook buiten de broedperiode door de huismus aan het nest gebouwd en deze wordt tevens gebruikt als slaapplek buiten het broedseizoen (Kennisdocument huismus, BIJ12, februari 2023 versie 2.1). Derhalve dienen er te allen tijde, zowel gedurende het broedseizoen als daarbuiten, voldoende geschikte alternatieven te worden aangeboden voor hetgeen dat verloren gaat. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd waarbij het plangebied is opgedeeld in vijftien woonblokken van soortgelijke woningen, waarvan bij negen woonblokken huismusnesten aangetroffen zijn. Dit betreffen de

woonblokken 1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11 en 13 (zie appendix I). De werkzaamheden per woonblok duren circa twee weken. Het volgende woonblok waar de huismus is aangetroffen wordt pas ongeschikt gemaakt wanneer het voorgaande woonblok weer toegankelijk en geschikt is gemaakt als nestplaats. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Hierdoor zijn te allen tijde tenminste acht woonblokken toegankelijk en geschikt als uitwijkmogelijkheid binnen het plangebied. Tevens is uit het soortgericht onderzoek gebleken dat 89 huismusnesten zich in de directe omgeving van het plangebied bevinden, wat aantoont dat de bebouwing rondom het plangebied geschikt is als uitwijkmogelijkheid voor de huismus. Eveneens zijn, er ten behoeve van een ander nabijgelegen project, (Julianastraat e.o. te Numansdorp (zaaknummer: 00594525)) in april 2021 voldoende geschikte alternatieve voorzieningen gerealiseerd voor zowel de gierzwaluw als de huismus welke ook als uitwijkmogelijkheid kunnen dienen. De maatregelen die getroffen zijn voor de gierzwaluw worden namelijk ook door de huismus in gebruik genomen. Hiermee zijn wij van mening dat enkel in deze specifieke situatie voldoende uitwijkmogelijkheden worden aangeboden gedurende de werkzaamheden. In de permanente situatie worden alle daken weer toegankelijk en geschikt gemaakt als nestlocatie door een vogelschroot aan te brengen of deze in zijn geheel weg te laten. Wanneer een vogelschroot wordt aangebracht dient deze minimaal achter de derde rij dakpannen geplaatst te worden zodat de eerste drie rijen dakpannen toegankelijk zijn voor de huismus. De openingen dienen daarbij minimaal 50 centimeter van elkaar te liggen in het geval de nestingen zichtbaar zijn voor de huismus die in de naastliggende nestingang zit. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12).

Het ongeschikt maken van de aangetroffen nestlocaties van de huismus wordt gefaseerd uitgevoerd. Dit hebben we opgenomen in de voorschriften. Buiten de kwetsbare broedperiode, zijnde van maart tot en met augustus, en buiten koude perioden gedefinieerd als perioden met gedurende drie aanhoudende (nacht)vorst ; en op voorwaarde dat ten minste 2/3e van het totale aantal nesten behouden blijft gedurende de betreffende winterperiode), worden de nesten ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat huismussen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Indien sprake kan zijn van late vervolglegels (ter beoordeling van deskundige) dient ook de maand september te worden ontzien. Het ongeschikt maken van de nesten wordt voor woningblokken 1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11 en 13 uitgevoerd door het verwijderen van dakpannen waardoor het dak bloot komt te liggen. Voor woningblokken 7, 9, 10, 11 en 13 worden na het verwijderen van dakpannen tevens weringborstels geplaatst. Alvorens de werkzaamheden gestart worden dient een controle door een ecologisch deskundige (voorschrift 4) uitgevoerd te worden om uit te sluiten dat individuen zich nog binnen de bebouwing bevinden. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12).

Omdat 27 nestlocaties van de huismus permanent verloren gaan, dient de effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de huismus te worden gemonitord. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek van nestlocaties van de huismus uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de huismus gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen. De effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste jaar na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. Hierbij geldt dat gestart dient te worden in het eerstvolgende broedseizoen na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen (het broedseizoen van 2024). De resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn, dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie, ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

De huismus komt in grote mate voor in de directe omgeving van het plangebied en maakt deel uit van een populatie binnen Numansdorp. Tijdens het soortgericht onderzoek zijn tijdens de piekmomenten circa 125 tot 150 huismussen en in totaal 116 huismusnesten waargenomen. Hiervan bevonden 89 huismusnesten zich in de directe omgeving van het plangebied. Gezien de gefaseerde uitvoering van de werkzaamheden, en gelet op de maatregelen en hetgeen geborgd in de voorschriften, is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gierzwaluw

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan 21 nestlocaties verloren. Op 15 maart 2022 zijn 120 voorzieningen van het type IB GZ 03 Vivara Pro opgehangen aan gevels van de te renoveren woningen. Deze worden gedurende de werkzaamheden ingebouwd. De invliegopening van de nestkast wordt zo dicht mogelijk bij de oude nestlocatie geplaatst, over het algemeen de kantpan. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix IV. Alle permanente alternatieve voorzieningen zijn beschikbaar voor aanvang van het broedseizoen van 2024. Gezien alle werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode dat de gierzwaluw niet in Nederland aanwezig is worden de nestplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden niet ongeschikt gemaakt. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Hiermee worden er na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gierzwaluw.

Omdat 21 nestlocaties van de gierzwaluw permanent verloren gaan, dient de effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de gierzwaluw te worden gemonitord. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek van nestlocaties van de gierzwaluw uit het meest recent geldende Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de gierzwaluw gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen. De effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste en derde jaar na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. Hierbij geldt dat gestart dient te worden in het eerstvolgende broedseizoen na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. De resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn, dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie, ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

De gierzwaluw komt in grote mate voor in de directe omgeving van het plangebied en maakt deel uit van een grotere populatie binnen Numansdorp. Tijdens het soortgericht onderzoek zijn tijdens de piekmomenten circa 60 gierzwaluwen en in totaal 35 gierzwaluwnesten waargenomen. Hiervan bevonden veertien gierzwaluwnesten zich in de directe omgeving van het plangebied. Gezien de gefaseerde uitvoering van de werkzaamheden, en gelet op de maatregelen en hetgeen geborgd is in de voorschriften, is het aannemelijk dat de gierzwaluw in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden gaan drie paarverblijfplaatsen en één kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis verloren. Op 15 maart 2022 zijn zestien tijdelijke voorzieningen van het type VK WS 01 van Vivara Pro en vier tijdelijke voorzieningen van het type VK SK 01 van Vivara Pro gerealiseerd aan de gevels in de directe omgeving van het plangebied. De vier tijdelijke voorzieningen van het type VK SK 01 van Vivara Pro zijn gerealiseerd op het zuiden, dezelfde oriëntatie als de huidige kraamverblijfplaats. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix V.

De werkzaamheden worden buiten het kraamseizoen uitgevoerd waardoor de permanente voorzieningen in de hiernavolgende kraamperiode toegankelijk en geschikt zijn. In de permanente situatie worden achttien voorzieningen van het type IB VL 06 in de gevels van de woningen gerealiseerd ter compensatie van de paarverblijfplaatsen. Ter compensatie van de kraamverblijfplaats worden vier clusters van geschakelde inbouwstenen gerealiseerd op het zuiden, welke bestaan uit één entreesteen van het type IB VL 06 van Vivara Pro en zeven schakelkasten van het type IB VL 07 van Vivara Pro. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix VI. Door de koppelstukken van IB VL 07 verticaal en horizontaal te plaatsen wordt er aan de minimale hoogte van 80 centimeter en een breedte van 70 centimeter (binnenmaten) voldaan. Daarnaast stelt het Kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12) dat een alternatieve permanente kraamkast drie- of vierlaags moet zijn. Hier voldoen bovenstaande permanente alternatieven niet aan. Derhalve achten wij dit, in tegenstelling tot wat eerder is aangegeven, geen geschikt alternatief voor hetgeen dat verloren gaat. Er dienen ten minste vier permanente alternatieve kraamverblijfplaatsen te worden gerealiseerd die uit drie of vier lagen bestaan (zoals de vleermuiskast VMPK2 van Unitura of vergelijkbaar) en 70 centimeter breed en 80 centimeter hoog zijn. Uiterlijk drie maanden voordat de vier permanente kraamvoorzieningen worden gerealiseerd, dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd. Hierin dient opgenomen te worden waar de permanente voorzieningen exact gerealiseerd worden, welk type vleermuiskast het betreft en op welke hoogte en oriëntatie de voorzieningen geplaatst worden. De permanente alternatieve voorzieningen dienen conform de richtlijnen te worden gerealiseerd zoals gesteld in het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

In de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, worden de zomer- en paarverblijfplaatsen ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Het ongeschikt maken van de kraamverblijfplaats dient te worden uitgevoerd buiten de kraamperiode, die loopt van 15 mei tot en met 1 augustus. Dit wordt uitgevoerd door het plaatsen van exclusion flaps welke gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen ingezet worden. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan, dient per strekkende meter minimaal één exclusion flap geplaatst te worden. De overige openingen mogen dan ongeschikt worden gemaakt met weringsborstels, rugvulling of vulschuim zonder plakranden. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 10 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft). Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12).

Omdat één kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis permanent verloren gaat, dient de effectiviteit van de permanente voorzieningen ter compensatie van deze kraamverblijfplaats te worden gemonitord. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek van kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12), en met voldoende waarnemers. Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen. De effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste, derde en vijfde jaar vanaf het eerste kraamseizoen dat deze volledig beschikbaar zijn (2024). Dit wordt dan het eerste jaar genoemd. De resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie vs.1) met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie, ofwel een rapport

met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Numansdorp. Gezien de werkzaamheden gefaseerd worden uitgevoerd, en gelet op de maatregelen en hetgeen geborgd in de voorschriften, is aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven.

Concluderend

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de onderhoud- en renovatiewerkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Hoeksche Waard bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.

Appendix I Fasering renovatiewerkzaamheden

Bron: Blom Ecologie B.V., 11 augustus 2022

Woonblok	Adressen	Aantal woningen
1	Hallinxweg 19 t/m 35 (oneven)	9
2	Bernhardstraat 64 t/m 74 (even)	6
3	Bernhardstraat 71 t/m 85 (oneven)	8
4	Seringenstraat 2 t/m 18 (even)	9
5	Seringenstraat 1 t/m 13 (oneven)	7
6	Berkenlaan 14 t/m 24 (even)	6
7	Kastanjestraat 2 t/m 12 (even)	6
8	Kastanjestraat 1, 7 en 11 t/m 15 (oneven)	5
9	Bernhardstraat 65 t/m 69 (oneven)	3
10	Bernhardstraat 57 t/m 63 (oneven)	4
11	Eikenlaan 10 en 12	2
12	Berkenlaan 2, 6, 10	3
13	Eikenlaan 14 t/m 22 (even)	5
14	Berkenlaan 1 t/m 9 (oneven)	5
15	Berkenlaan 11 t/m 19 (oneven)	5

Blok	Effecten op	Kwetsbare periode ¹	Werkzaamheden	Ongeschikt maken
1	Huismus	1 maart-31 augustus	September	Begin september
	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus		Begin september
2	Huismus	1 maart-31 augustus	September	Begin september
	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus		Begin september
	Ruige dwergvleermuis	Jaarrond		Begin september
3	Algemene broedvogels	15 maart t/m 31 augustus	Oktober	N.v.t.
4	Huismus	1 maart-31 augustus	Oktober	N.v.t.
	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus		N.v.t.
5	Huismus	1 maart-31 augustus	November	N.v.t.
6	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus	November	N.v.t.
	Gewone dwergvleermuis	Jaarrond		Eind september
7	Huismus	1 maart-31 augustus	December	Eind november
8	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus	December	N.v.t.
	Gewone dwergvleermuis	Jaarrond		Eind september
9	Huismus	1 maart-31 augustus	Januari	Eind november
	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus		N.v.t.
10	Huismus	1 maart-31 augustus	Januari	Eind november
	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus		N.v.t.
	Gewone dwergvleermuis	Jaarrond		Eind september
11	Huismus	1 maart-31 augustus	Januari	Eind november
	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus		N.v.t.
12	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus	Januari	N.v.t.
	Gewone dwergvleermuis	Jaarrond		Eind september
13	Huismus	1 maart-31 augustus	Februari	Eind november
	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus		N.v.t.
14	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus	Februari	N.v.t.
15	Gierzwaluw	15 april- 15 augustus	Maart	N.v.t.

maand	2023					2024												
	aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	maart	april									
week	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50	1	3	5	7	9	11	13	15
blok 1			x															
blok 2				x														
blok 3					x													
blok 4						x												
blok 5							x											
blok 6								x										
blok 7									x									
blok 8										x								
blok 9											x							
blok 10												x						
blok 11													x					
blok 12														x				
blok 13															x			
blok 14																x		
blok 15																		x

	Uitvoering niet mogelijk of alleen in uitzonderlijk situaties en altijd met specifieke maatregelen
	Uitvoering mogelijk maar met beperkingen en na het treffen van maatregelen
	Uitvoering mogelijk

Appendix II Aangetroffen nestlocaties van de huismus en gierzwaluw

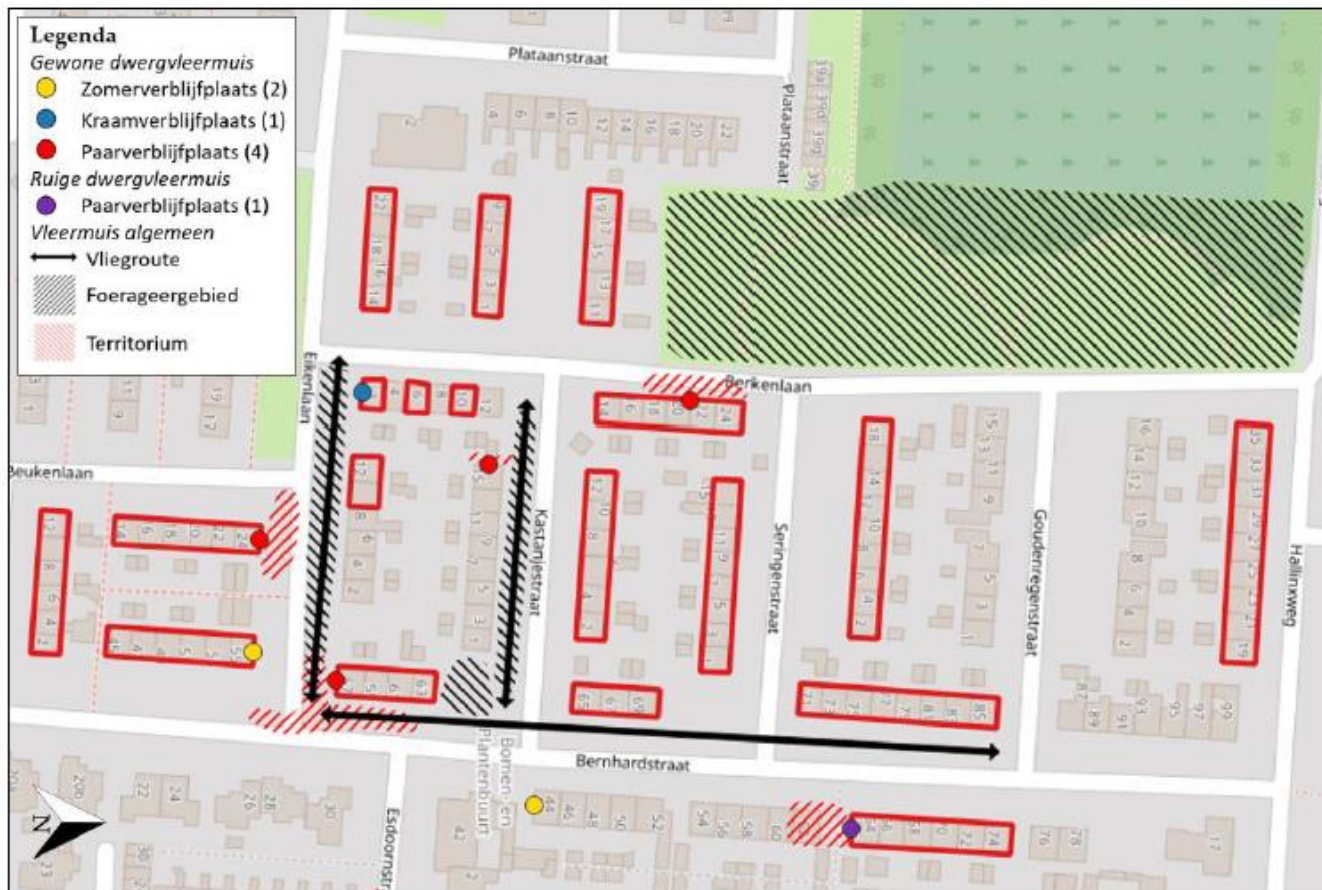
Bron: Blom Ecologie B.V., 27 november 2020

Appendix III Aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen

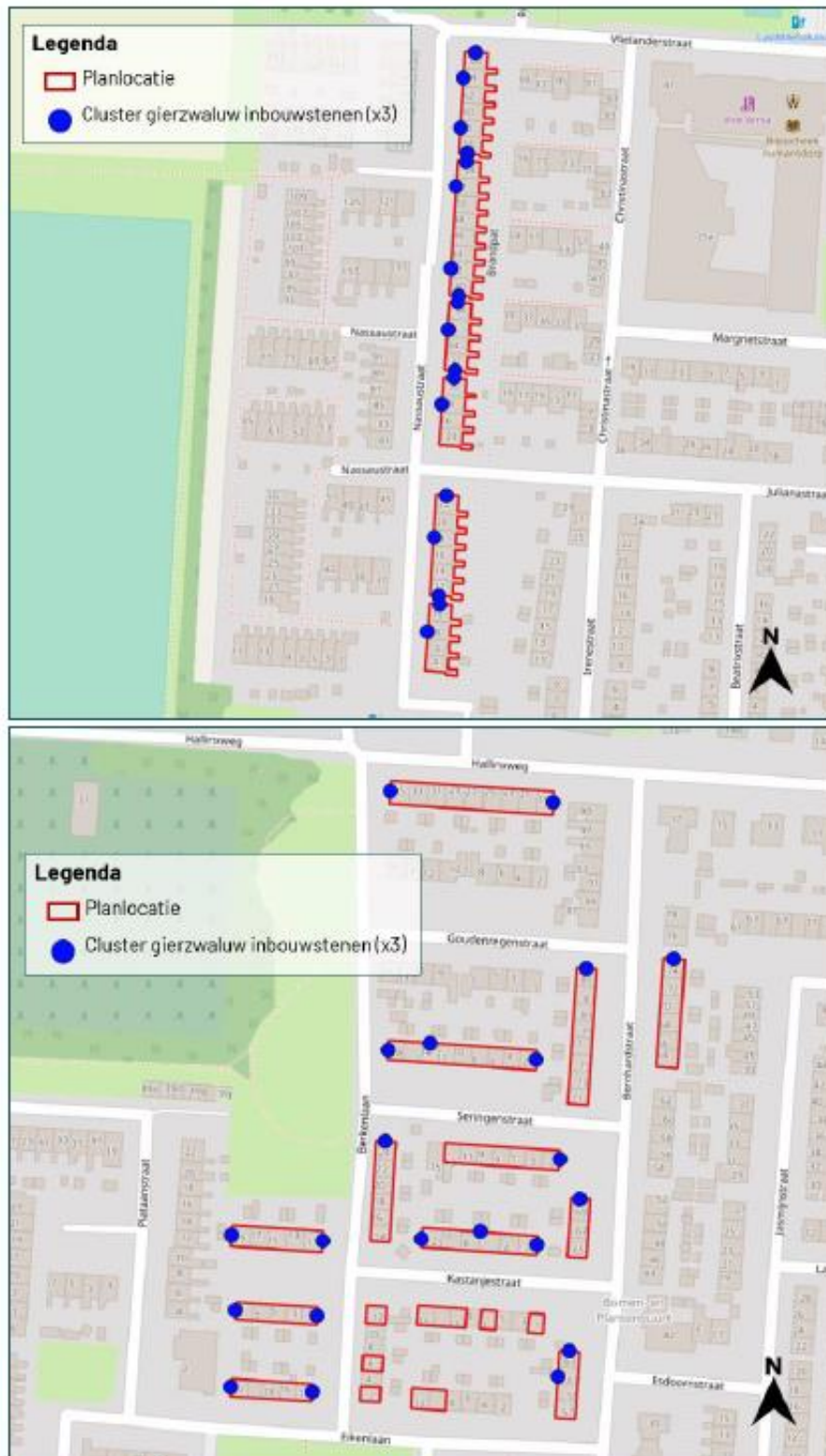
Bron: Blom Ecologie B.V., 27 november 2020

Appendix IV Permanente voorzieningen voor de gierzwaluw

Bron: Blom Ecologie B.V., 32 augustus 2023

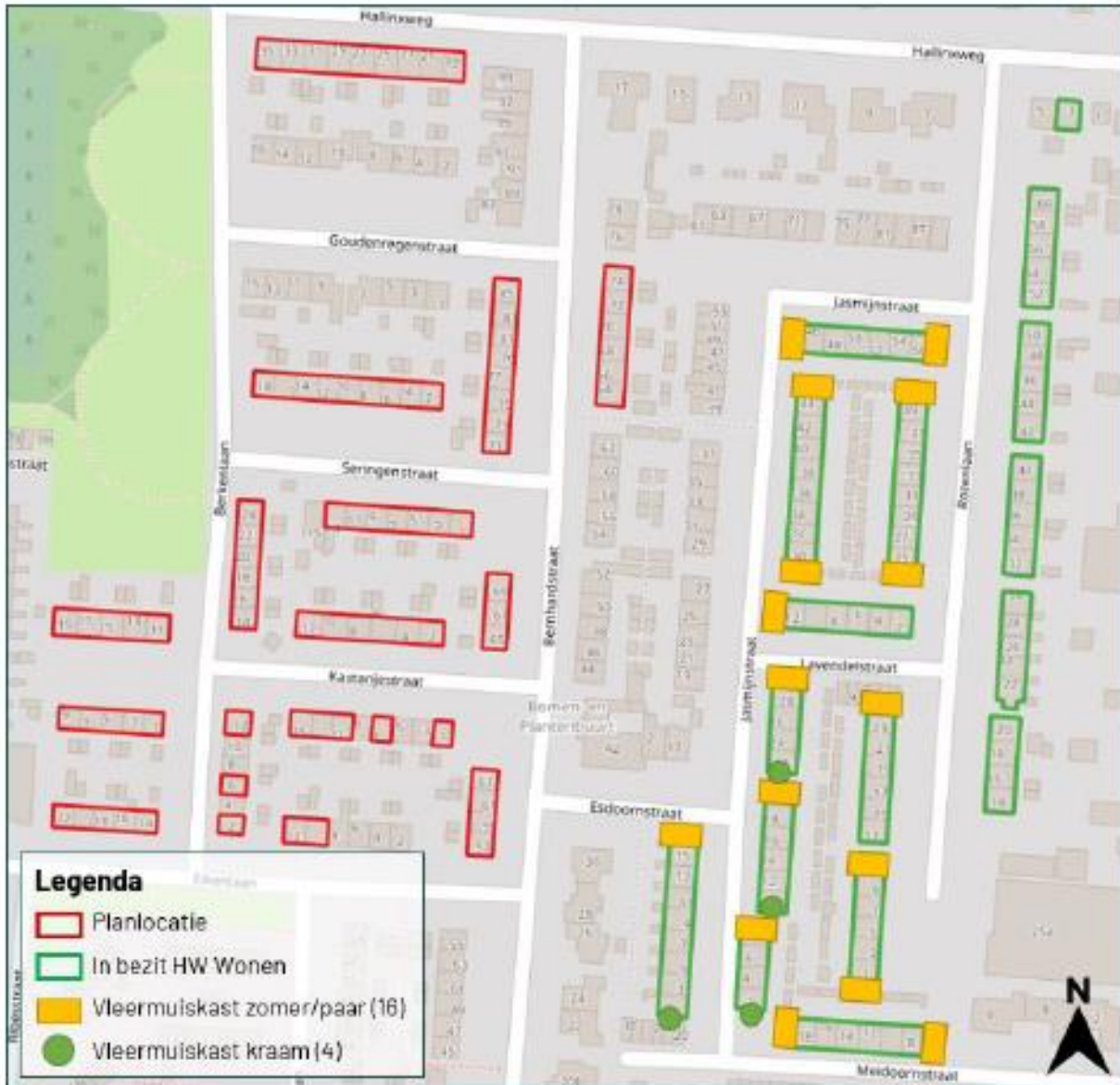

Figuur 2.4 Locaties van de gierzwaluw inbouwstenen/

Appendix V Tijdelijke vleermuisvoorzieningen

Bron: Blom Ecologie B.V., 11 augustus 2022

Appendix VI Permanente vleermuisvoorzieningen

Bron: Blom Ecologie B.V., 11 augustus 2022

